

WĘDROWNA AKADEMIA KULTURY
PROGRAM BARDZO MŁODA KULTURA
W WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM

RAPORT Z BADAŃ EWALUACYJNYCH WŚRÓD UCZESTNIKÓW FESTIWALU EDUKACYJNEGO

Bogumiła Mateja-Jaworska
Marta Skowrońska
Filip Schmidt

Poznań – Olsztyn, październik – listopad 2016 rok

Dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury w ramach Programu Bardzo
Młoda Kultura 2016-2018

Publikacja na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne 3.0 Polska. Zezwala się na korzystanie z publikacji “Raport z badań ewaluacyjnych wśród uczestników Festiwalu Edukacyjnego” na warunkach licencji Creative Commons Uznanie Autorstwa – Użycie niekomercyjne 3.0 Polska (znanej również jako CC BY-NC 3.0 PL, dostępnej pod adresem <http://creativecommons.org/licenses/bync/3.0/pl/legalcode>) lub innej wersji językowej tej licencji czy którejkolwiek późniejszej wersji tej licencji, opublikowanej przez organizację Creative Commons

Spis treści

INFORMACJE O BADANIU I O NAJWAŻNIEJSZYCH WYNIKACH.....	4
PRZEBIEG BADANIA.....	4
NAJWAŻNIEJSZE WNIOSKI	4
GŁÓWNE REKOMENDACJE.....	5
PROGRAM I PRZEBIEG WYDARZENIA.....	6
PRZEBIEG WARSZTATÓW	7
WALOR DIAGNOSTYCZNO-EWALUACYJNY WARSZTATU	8
INFORMOWANIE O WYDARZENIU I UDZIAŁ W FESTIWALU EDUKACYJNYM.....	12
OCZEKIWANIA RESPONDENTÓW	14
OCENA FESTIWALU EDUKACYJNEGO I POSZCZEGÓLNYCH JEGO CZĘŚCI.....	15
PROPOZYCJE WARSZTATÓW	20
REKOMENDACJE	22

INFORMACJE O BADANIU I O NAJWAŻNIEJSZYCH WYNIKACH

W niniejszym raporcie podsumowano wyniki badań ewaluacyjnych dotyczących Festiwalu Edukacyjnego, który odbył się w Olsztynie 15.10.2016 roku. Wydarzenie to zostało zorganizowane przez Centrum Edukacji i Inicjatyw Kulturalnych (CEiIK) w Olsztynie – operatora programu Bardzo Młoda Kultura (BMK) w województwie warmińsko-mazurskim. Festiwal poprzedziło ogólnopolskie spotkanie operatorów BMK i przedstawicieli Narodowego Centrum Kultury, które odbyło się 14.10.2016 r. Ze względu jednak na cele programu BMK w województwie warmińsko-mazurskim, badaniu ewaluacyjnemu poddano tylko te wydarzenia, które dotyczyły uczestników Festiwalu odbywającego się 15.10.2016 roku. Z tej samej przyczyny nie badano również animatorów i członków zespołów muzycznych z różnych regionów Polski, które prezentowały się podczas wydarzenia.

PRZEBIEG BADANIA

Raport opiera się na wynikach trojakiemu rodzaju badań przeprowadzonych w trakcie i po Festiwalu Edukacyjnym.

Po pierwsze, wzięto pod uwagę wnioski z dyskusji, którą przeprowadzono podczas warsztatów z zespołem badawczym podczas trwania Festiwalu.

Drugie, bardzo istotne źródło danych stanowi ankieta internetowa rozesłana do wszystkich osób realizujących projekty w ramach tegorocznej edycji programu BMK w województwie warmińsko-mazurskim (19 osób z 21 projektów¹) oraz ich partnerów. Zaproszenia do badania wysłano drogą internetową niezależnie od faktu czy respondenci uczestniczyli w ewaluowanym wydarzeniu. Dla tych, którzy nie brali udziału w Festiwalu przewidziano skróconą wersję ankiety, z pytaniami dotyczącymi przyczyny nieobecności. Należy podkreślić bardzo pozytywny odzew realizatorów – wszyscy oni wypełnili ankietę (100% stopy zwrotów), dzięki czemu uzyskane wyniki mają dużą wartość. Znacznie słabiej zaangażowani okazali się partnerzy – na ankietę odpowiedziało jedynie 11 osób spośród 26 zaproszonych do badania (42% stopy zwrotów). Tak niski odsetek odpowiedzi wśród partnerów wynikał zapewne z faktu, że tylko niewielka część z nich uczestniczyła w Festiwalu. W sumie analizowano wypowiedzi 30 respondentów, spośród których 22 osoby (16 wnioskodawców i 6 partnerów) wzięło udział w całości lub części ewaluowanego wydarzenia.

Wreszcie trzecim źródłem informacji o Festiwalu są obserwacje poczynione przez członków zespołu badawczego w trakcie poszczególnych części spotkania.

NAJWAŻNIEJSZE WNIOSKI

Wydarzenie zostało ocenione przez respondentów jako umiarkowanie satysfakcjonujące (średnia 3,42 na skali od 1 do 5). Najbardziej podobały się przede wszystkim te punkty programu, które bezpośrednio dotyczyły realizatorów projektów BMK: warsztaty z zespołem badawczym (średnia 4,47) oraz prezentacja Ryszarda Michalskiego, dotycząca przebiegu

¹ Dwie osoby realizują po dwa projekty, stąd różnica pomiędzy liczbą osób (19) a liczbą projektów (21).

programu BMK (średnia 4,41). Dość nisko oceniona została natomiast sesja plakatu – formuła przedstawiania projektów za pomocą posterów (średnia 3,57). Podkreślano, że formuła ta się nie sprawdziła – zabrakło przede wszystkim czasu i przestrzeni na dokładniejsze omówienie poszczególnych działań, a dodatkowo wielu uczestników nie przygotowało swojego plakatu. W rezultacie krótka sesja posterowa sprawiała wrażenie dodatku do programu wydarzenia, a nie ważnego jego punktu. Z kolei ta część programu, która dotyczyła kultury ludowej z innych regionów Polski, została doceniona, jeśli chodzi o poziom merytoryczny, formę prezentacji (opowieści o kulisach realizacji projektów, muzyka na żywo) oraz zaangażowanie, ale jednocześnie jej ogólna ocena nie była najwyższa (prezentacje animatorów i zespołów - 4,21, zabawa - 3,91). Tę dość paradoksalną sytuację (wysoki poziom wystąpień, a jednocześnie nieco niższa ich ocena) tłumaczyć można głównie tym, że spora część uczestników miała inne oczekiwania względem Festiwalu. Przewidywano, że rozkład akcentów będzie odmienny: spotkanie będzie w większym stopniu niż to miało miejsce poświęcone projektom realizowanym w ramach BMK w województwie warmińsko-mazurskim oraz integracji realizatorów między sobą.

GŁÓWNE REKOMENDACJE

Przesyłając program Festiwalu Edukacyjnego organizatorzy podkreślali, że będzie ono łączyć dwa nurty prezentacji – wątek związany z projektami BMK oraz nurt związany z metodami edukacji kulturowej na wsi. Przesunięcia w harmonogramie spotkania spowodowały jednak, że znacznie więcej czasu poświęcono temu drugiemu wątkowi, co nie przez wszystkich respondentów zostało pozytywnie odebrane. Wydaje się, że w przyszłości należałoby albo nieco inaczej komunikować tego rodzaju wydarzenie (jako nastawione przede wszystkim na czerpanie wiedzy i inspiracji, a nie jako spotkanie podsumowujące projekty), albo wręcz zorganizować osobne wydarzenie, którego głównym celem i aktorami byłiby realizatorzy projektów BMK w województwie warmińsko-mazurskim. W tym drugim przypadku, należałoby więcej uwagi poświęcić formule prezentowania projektów – dopracowując zasady sesji posterowej lub stosując inny rodzaj wystąpień (np. tradycyjne prezentacje multimedialne, wystawy zdjęć, zabiegi warsztatowo-integracyjne). Większy nacisk należałoby również położyć na zachęcanie partnerów projektu do udziału w wydarzeniu.

PROGRAM I PRZEBIEG WYDARZENIA

Festiwal edukacyjny „Kresy i obrzeża. Edukacja kulturowa w małych środowiskach” został zorganizowany 15.10.2016 roku przez Centrum Edukacji i Inicjatyw Kulturalnych w ramach programu Bardzo Młoda Kultura i Stowarzyszenie „Tratwa”. W ramowym programie wydarzenia organizatorzy zapowiadali je w następujący sposób:

Spotkanie łączyć będzie dwa nurty prezentacji i spotkań. Pierwszy to pokazy projektów prowadzonych na terenie Warmii i Mazur w ramach „Wędrownej Akademii Kultury”, będącej realizacją Programu „Bardzo Młoda Kultura”. Drugi nurt polega na podjęciu refleksji nad metodami edukacji kulturowej skoncentrowanej na wykorzystaniu dziedzictwa kulturowego małych miast i wsi. Podstawą do rozmowy będą prezentacje działań edukacyjnych z terenu kraju podejmujące tę problematykę. Organizatorem tej części spotkania będzie Stowarzyszenie „Tratwa”, które zaprosi współpracujące z nią „Szkoły Tradycji” z Podlasia, Kurpiów, Warmii i Mazur i Mazowsza. [cytat z ramowego programu wydarzenia]

Zapowiadane dwa nurty prezentacji zostały wyraźnie odzwierciedlone w ramowym harmonogramie wydarzenia. Miało się ono rozpocząć wstępnymi przemowami zaproszonych gości i półtoragodzinną sesją plakatową z realizatorami projektów, prowadzoną przez członkinie zespołu badawczego. Po przerwie kawowej około 2,5 godziny miał trwać blok poświęconym projektom, które dotyczyły kultury ludowej w różnych częściach Polski. Następnie, po obiedzie, wydarzenie miała podsumować dyskusja panelowa z animatorami projektów z Podlasia, Kurpiów, Mazowsza oraz Warmii i Mazur, prowadzona przez profesora Marka Krajewskiego. W godzinach wieczornych przewidziano zabawę przy dźwiękach kapel ludowych, o których była mowa podczas prezentacji.

Ostatecznie, przebieg wydarzenia był nieco inny. Ze względu na napięty harmonogram spotkania operatorów poprzedniego dnia, prezentację CEiK o przebiegu programu BMK w województwie warmińsko-mazurskim przeniesiono do programu Festiwalu Edukacyjnego. Oprócz przywołania najważniejszych wydarzeń związanych z realizacją programu i ich krótkiej ewaluacji, Ryszard Michalski krótko omówił również kilka wybranych projektów, które uzyskały dofinansowanie. Następnie wszystkich gości zaproszono do sali, w której znajdowały się postery części realizatorów (nie wszyscy wnioskodawcy przywieźli ze sobą plakaty). W kolejnej części uczestników podzielono w ten sposób, że realizatorzy projektów udali się na warsztaty podsumowujące z Martą Skowrońską oraz Bogumiłą Mateją-Jaworską z zespołu badawczego, natomiast operatorzy BMK z innych województw, razem z profesorem Markiem Krajewskim i Maciejem Frąckowiakiem, dyskutowali o przyszłości programu. W kolejnym bloku Festiwalu o swoich projektach związanych z kulturą ludową opowiadali animatorzy, którzy pracowali w różnych regionach Polski. Ich opowieści były zazwyczaj bardzo barwne – z humorem relacjonowano trudności, które pojawiały się podczas realizowania działań, zwłaszcza te związane z pozyskaniem zaufania i zachęcenia do działania lokalnych społeczności. Opowieści te ilustrowano filmami z projektów oraz występami na żywo kapel i chórów. Szczególne owacje i prośbę o bisy wzbudził koncert młodzieżowego zespołu ze wsi Bandysie, a zwłaszcza zaangażowanie ich najmłodszych członków. Ciepłe przyjęcie występów ludowych twórców podczas poszczególnych prezentacji (zwłaszcza przez członków innych zespołów, którzy np. zaczęli tańczyć w takt granej

muzyki) spowodowało, że prezentacje te trwały znacznie dłużej niż początkowo zamierzono, a około 19 dość płynnie przekształciły się w zabawę.

PRZEBIEG WARSZTATÓW

Planując przebieg warsztatów, członkowie zespołu badawczego chcieli stworzyć okazję do tego, by:

- wnioskodawcy i partnerzy mogli porozmawiać ze sobą na temat doświadczeń z prowadzonych przez siebie projektów – dowiedzieć się czy podobne trudności i sukcesy mieli inni beneficjenci, wymienić porady dotyczące radzenia sobie z poszczególnymi barierami (cel podsumowujący etap realizacji projektów);
- uczestnicy Festiwalu mogli się lepiej poznać – nawiązać kontakty, wymienić się adresami również z osobami z innych części województwa, których do tej pory nie poznali (cel sieciująco - integrujący);
- uzyskać wypracowane w szerszym gronie zaangażowanych osób wskazówki, które można uwzględnić do usprawnienia działania programu w przyszłym roku (cel diagnostyczno-ewaluacyjny).

Członkinie zespołu badawczego – Marta Skowrońska i Bogumiła Mateja-Jaworska – podzieliły 22 uczestników warsztatów (wnioskodawców i ich partnerów) na cztery mniejsze grupy (po 5-6 osób), tak by uczestniczyły w nich osoby z różnych projektów. Zadaniem każdej z grup było przedyskutowanie swoich doświadczeń i zaproponowanie co najmniej pięciu wskazówek, które można by przekazać osobom, które w przyszłym roku będą przygotowywać projekty. Obrady w większości grup były żywe, a prowadzące krążyły pomiędzy zespołami, starając w razie potrzeby stymulować dyskusję, wciągnąć do rozmowy osoby rzadziej się odzywające oraz zachęcać do tego, by uczestnicy wymienili się adresami mailowymi czy telefonami do siebie. Ostatnie pół godziny spotkania poświęcono na omówienie na forum całej grupy porad wypracowanych w poszczególnych podgrupach. Szczególne emocje budziły przede wszystkim kwestie związane z formalnościami i rozliczeniami oraz współpraca z partnerami, zwłaszcza ze szkołami. Wśród wskazówek, których tegoroczni laureaci konkursu wnioskowego udzieliliby chętnym do udziału w przyszłym roku, znalazły się następujące porady:

GRUPA 1

1. Nie łączyć roli koordynatora z rolą prowadzących zajęcia.
2. Poszukaj partnera, przez którego sprawnie rozliczysz projekt.
3. Unikaj szczegółów w projekcie w budżecie.
4. Dobrze przemyśl i zaplanuj termin projektu.
5. Znajdź kreatywnych i dobrze współpracujących partnerów.
6. Zadbaj o dobry przepływ informacji.
7. Dobrze rozdziel zadania, wszystko szczegółowo zaplanuj.

GRUPA 2

1. Szukamy miejsc otwartych na działania.
2. Pozyskanie sprzymierzeńca dla naszych działań (decydent).
3. Odnaleźć „klucz” do komunikacji z odbiorcą – pozyskanie uczestników.
4. Uwzględnić warunki atmosferyczne przy plenerowych wydarzeniach.
5. Elastyczność w realizacji projektu.

6. Ważny podział obowiązków pomiędzy partnerami – na początku zadania.
7. Przemyślenie terminów, godzin realizacji w zależności od grupy odbiorców.

GRUPA 3

1. Termin dobry/wskazany do realizacji w szkole – początek II semestru;
2. Dobór wieku uczestników do projektu;
3. Zweryfikowanie własnych kompetencji (np. umiejętności technicznych);
4. Przemyślane rozłożenie na poszczególne osoby;
5. Bezpośredni kontakt z uczestnikami projektu.

GRUPA 4

1. Prosty preliminarz;
2. Znajdź więcej potencjalnych partnerów;
3. Pominięcie w realizacji projektu okresu wakacyjnego;
4. Dobrowolność udziału uczestników;
5. Zaangażowanie uczestników;
6. Podziękowania partnerom projektu;
7. Uwzględnienie w projekcie priorytetów MEN (jeśli chcą pracować ze szkołą).

WALOR DIAGNOSTYCZNO-EWALUACYJNY WARSZTATU

Wydaje się, że zadanie wspólnego wypracowywania wskazówek dla kolejnych uczestników w dużej mierze spełniło cel sieciujący oraz umożliwiło wymianę doświadczeń, co zakładano przed warsztatem. Ważny wydaje się tutaj również aspekt diagnostyczny. Warto podkreślić, że porady wypracowane przez poszczególne grupki są do siebie dość zbliżone – co zauważyli też uczestnicy warsztatu. W tej sytuacji przedstawione przez uczestników wskazówki można (do pewnego stopnia) uznać za sfery, w których oni sami natknęli się na trudności i starali się znaleźć optymalne rozwiązanie. Ze względu na to podobieństwo doświadczeń warto wymienione wyżej uwagi przekazywać uczestnikom kolejnych edycji programu już na pierwszych spotkaniach, tak by zawczasu próbowali przygotować się na możliwe problemy czy nie powtarzali pewnych błędnych rozwiązań. Podchodząc w ten sposób do wyników warsztatu, można wyodrębnić pewne główne kategorie obszarów, które pojawiały się w wymienionych powyżej rekomendacjach czterech zespołów.

OBSZAR ROZLICZEŃ FINANSOWYCH – do którego można zaliczyć wskazówki takie jak „unikanie szczegółów w budżecie” czy „prosty preliminarz”. Temat ten wzbudził burzliwą dyskusję podczas omawiania poszczególnych porad na forum. Zwracano uwagę, że wiele osób piszących wnioski nie było świadomych jak szczegółowy powinien być kosztorys, dlatego chcąc uzasadnić proponowany budżet projektu rozpisali oni drobiazgowo wszelkie wydatki, np. dokładnie opisując liczbę i rodzaj materiałów plastycznych, które chce się kupić. Okazało się jednak, że takie podejście jest bardzo czasochłonne w rozliczeniach (osobne faktury, które trzeba opisywać), nie ułatwia także elastycznego dostosowywania się do dynamiki projektów (np. liczba odbiorców mniejsza lub większa od zakładanej) i potrzeb jego uczestników.

(...) żeby nie było latania z każdą fakturą i drobnym paragonem do CEiK-u.

[w kosztorysie jest, że] kupię brystoł, a potem kupuję ryżę papieru i jest problem.

Pojawiły się też osoby, które były nieco zawiedzione faktem, że podczas majowych warsztatów mówiono o tym, że można stosować rozliczenie projektów za pomocą jednego rachunku (umieszczenie wszelkich kosztów w honorarium), a w praktyce okazało się to często niemożliwe.

Ja myślałam, że to będzie ... wiecie, mam współorganizatora, że ten rachunek jeden jest po prostu za realizację – tak kiedyś ktoś mi napomknął... A teraz się okazuje, że ja muszę jednak wszystkie te punkty dopełnić. No i mam niezłą zabawę. (wzdycha) Dam radę. Ale to jest taka nauczka po prostu...

Największe kontrowersje wzbudziła jednak konieczność ponownego wystawiania i opisywania faktur. Sytuację tę wyjaśnił obecny na sali przedstawiciel operatora, tłumacząc że spowodowane to było wymogami NCK, które nadeszło już w trakcie realizacji projektów.

Żywa dyskusja i opisywane przez realizatorów problemy pokazały, że sfera rozliczeń finansowych może okazać się kłopotliwa czy nawet frustrująca, jeśli już na etapie przygotowania wniosku uczestnicy nie będą dysponować kompletem precyzyjnych informacji i wymagań lub też nie będą ich rozumieć we właściwy sposób. W przyszłości warto byłoby więc zarekomendować rozwiązania dwojakiego rodzaju:

- 1) przeprowadzić bardzo krótkie szkolenie dotyczące konstruowania budżetu projektu już na etapie warsztatów dla osób aplikujących w konkursie (por. też rekomendacje raportu ewaluacyjnego z warsztatów i odpowiedzi na pytanie ankietowe dotyczące potrzeb szkoleniowych w niniejszym raporcie);
- 2) zmodyfikować formatkę wniosku w ten sposób, by „wymuszała” ona podział budżetu na koszty istotne z punktu widzenia NCK (np. osobno koszty honorariów, materiałów, transportu itd.);

Powyższe rekomendacje wynikają bezpośrednio z opinii wygłaszanych podczas warsztatu przez jego uczestników:

No widzisz, tu masz informację, że oni sami też nie wiedzieli. Teraz te wnioski będą wyglądały pewnie inaczej i będziecie chcieli, żebyśmy nazywali te koszty, żebyście wy mogli je łatwiej nazwać.

Jeśli możemy pomyśleć o jakiejś komplikacji z operatorem, to byłoby to bardzo ważne na etapie planowania... jest dokładne... Że ten budżet jest po prostu BARDZO ważny, tak naprawdę. Żebyśmy później po prostu nie mieli kłopotów w rozliczeniu.

PARTNERZY – to drugi ważny obszar, do którego odnosiły się wskazówki wypracowane przez małe zespoły. Do tej kategorii zaliczyć można najliczniejszą część porad, bo aż osiem z nich. Co charakterystyczne, o tym jak ważne jest zaplanowanie podziału zadań między partnerami, oraz to, by partner był otwarty, chętny do współpracy i kreatywny, wspomniały wszystkie grupki. Podkreślano, że „dobry partner to połowa sukcesu”.

Żeby ten partner nie był na zasadzie, że dobra, możesz wejść i zrobić u mnie w szkole to, tylko jak mówię z własnego doświadczenia – tutaj też rozmawialiśmy, że kiedy partner się zorientował, że taki projekt jest promocją dla szkoły, no to mój partner zaczął inaczej pracować. W pewnym momencie naprawdę nie musiałam się martwić o logistykę.

Jeden z zespołów rekomendował także, by zawsze pamiętać o przygotowaniu podziękowań za udział w projekcie, co jest szczególnie ważne w przypadku współpracy ze szkołami.

Uczestniczka spotkania z pewnym rozczarowaniem opisała sytuację, w której – mimo obietnic wsparcia związanego ze współpracą ze szkołami – operator odmówił wystawienia podziękowań dla instytucji, które szczególnie mocno zaangażowały się w ich projekt. Sytuacja ta wzbudziła kontrowersje – niektórzy podkreślali, że takie podziękowania mogą przecież wystawić sami realizatorzy projektu. Inni – zwłaszcza nauczycielki – mocno podkreślały, że w instytucjach takich jak szkoły ważny jest zarówno sam dokument-podziękowanie (zbierane przez nauczycieli dokumentacji niezbędnej do awansu zawodowego), jak i prestiż placówki je wystawiającej („od dyrektora dla dyrektora”).

A: Kto uczy w szkole, z nauczycieli, ten wie jak papier, który dostaje dyrektor, na którym jest napisane – ta pani brała udział – a dyrektor to wiesza na ścianie od dyrektora z Olsztyna, jakie ma znaczenie.

(...)

B: Dla innych to wygląda śmiesznie, ale jeśli dostaniemy takie podziękowania, to możemy włożyć sobie do teczki do awansu zawodowego, którą zbieramy latami. Nie, że coś zrobiliśmy i awansujemy, tylko zbieramy papiery, zbieramy, zbieramy. Nam takie papiery są bardzo potrzebne!

TERMINY – to obszar, który był często przywoływany (aż w pięciu rekomendacjach), ale zazwyczaj nie budził kontrowersji. Wymieniano tu porady dotyczące dobrego zaplanowania harmonogramu wydarzeń i możliwości jego łatwego dostosowania do panujących warunków atmosferycznych, ale także rozkładu zajęć odbiorców. Znaczące, że dwie porady dotyczą dostosowania się do rytmu pracy szkoły, tak by zmaksymalizować swoją szansę na udaną współpracę z placówkami edukacyjnymi. Wielu animatorów podkreślało, że tegoroczny czas wyznaczony na realizację projektu utrudniał im przeprowadzenie założonych działań – konkurs rozstrzygnięto pod koniec czerwca i większość czekała z rozpoczęciem działań aż do września. Jedna z uczestniczek zauważyła jednak, że warto było wykorzystać tę sytuację do tego, by wyrwać dzieci z murów szkolnych i zorganizować dla nich działania właśnie wówczas, gdy mają więcej czasu. Ożywioną dyskusję wzbudziło także określenie końca roku jako terminu, w którym w szkołach niewiele się dzieje. Gorąco zaprotestowali przeciwko temu nauczyciele, podkreślając że uczniowie mają rzeczywiście luźniejszy rozkład zajęć tylko w ostatnim tygodniu czerwca, a dla nauczycieli jest to okres bardzo wzmożonej pracy (wypełnianie licznych sprawozdań, określane jako „papierologia”).

KOMUNIKACJA – trzy zespoły podkreśliły w swoich wskazówkach rolę dobrego przepływu informacji między wszystkimi osobami zaangażowanymi w projekt, ale także między obecnymi i potencjalnymi odbiorcami (promocja wydarzenia). W szczególny sposób akcentowano rolę wykorzystania i dostosowania narzędzi komunikacji do potrzeb i nawyków uczestników – dzieci i młodzieży.

My też zrobiliśmy taką grupę na Facebooku, gdzie dzieciaki zupełnie inaczej funkcjonują i tam (...) są nawet bardziej kreatywni, bardziej otwarci na uruchamianie się i opowiadanie o tym jakie tam pomysły mają.

UCZESTNICZY – kolejna grupa wskazówek dotyczyła podejścia do uczestników, zwłaszcza osób młodych. Sugerowano tutaj dobre przemyślenie i dostosowanie zadań do wieku dzieci i młodzieży. Podkreślano także, że należy dołożyć wszelkich starań, by dzieci uczestniczyły w działaniach dobrowolnie, a nie zostały do tego przymuszone przez nauczyciela. Co zrozumiałe, takie podejście przekłada się na sposób zaangażowania młodych uczestników w działania projektowe.

(...) tutaj zwróciliśmy uwagę na udział uczestników, żeby nie było tak, że nawiązują kontakt ze szkołą, z nauczycielką i nauczycielka przyprowadza nam dzieci do realizacji projektu. Tylko, żeby to była taka 100% dobrowolność, jeżeli jest taka możliwość oczywiście.

INNE UWAGI ODNOŚNIE REALIZACJI PROJEKTU – wśród innych porad, którymi chętnie dzielili się realizatorzy pierwszej edycji programu BMK pojawiły się opinie o tym, by nie przeceniać swoich możliwości – czy to czasowo-organizacyjnych (lepiej rozdzielić rolę koordynatora od roli prowadzącego warsztat), czy też kompetencji technicznych (np. założenie, że samodzielnie zmontuje się film). Akcentowano także rolę elastyczności w prowadzonych działaniach (dostosowywanie formuły do potrzeb i możliwości uczestników). Wreszcie debatowano nad tym, czy czynnikiem, który może przekonać szkołę o celowości udziału w projekcie jest zgodność z priorytetami wyznaczonymi przez MEN.

Wyniki zadania wykonanego przez uczestników podczas warsztatów wydają się bardzo interesujące. Pozwalają one nie tylko na przekazanie wartościowych uwag uczestnikom konkursu w przyszłym roku, ale i zakreślają obszary realizacji projektów, w których potencjalnie pojawić się może najwięcej trudności. Na podstawie przytoczonych wyżej rezultatów dyskusji można wnioskować, że szczególnie sfera współpracy z partnerami (zwłaszcza ze szkół) oraz rozliczeń finansowych wymagały od uczestników dużego zaangażowania.

INFORMOWANIE O WYDARZENIU I UDZIAŁ W FESTIWALU EDUKACYJNYM

Ankiety rozesłano do wszystkich wnioskodawców, którzy uzyskali dofinansowanie (19 osób) oraz ich partnerów (26 osób). Ci pierwsi w komplecie odpowiedzieli na pytania, natomiast spośród drugiej grupy uczyniło tak tylko 11 osób. Spośród 30 respondentów, którzy wzięli udział w ankiecie, 22 (16 beneficjentów i 6 partnerów) uczestniczyło w całości lub choć w części Festiwalu Edukacyjnego. Trzej wnioskodawcy, którzy nie pojawili się na spotkaniu zaznaczyli, że główną przyczyną ich nieobecności był niepasujący termin.

Tabela 1. Liczba respondentów uczestniczących w Festiwalu Edukacyjnym (N=30).

	Tak	Tak, ale tylko w części Festiwalu	Nie	Suma końcowa
Główny wnioskodawca	12	4	3	19
Partner	2	4	5	11
Suma końcowa	14	8	8	30

O ile trudności w znalezieniu odpowiadającego wszystkim terminu – jak w podanym wyżej przypadku – nie sposób zazwyczaj uniknąć, to niewielka liczba partnerów, która uczestniczyła w Festiwalu wydaje się niepokojąca. Zgodnie z deklaracjami wnioskodawców, tylko 8² brało udział w wydarzeniu choć z jednym partnerem, nie pojawiły się natomiast osoby współpracujące przy pozostałych 11 projektach.

Z kolei wśród 11 partnerów, którzy wzięli udział w ankiecie, 6 uczestniczyło w Festiwalu choć częściowo. Pięcioro pozostałych tłumaczyło swoją nieobecność:

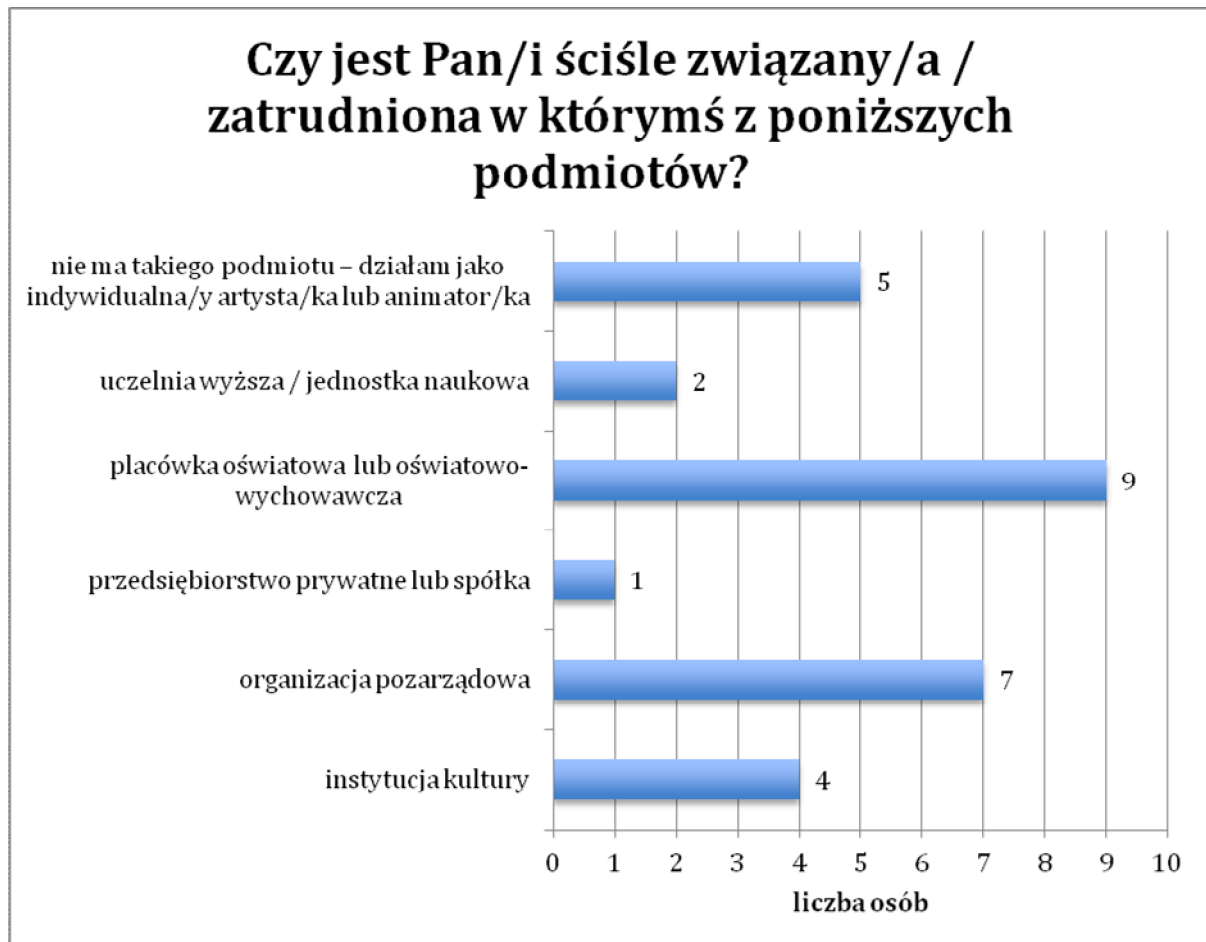
- brakiem zaproszenia i informacji o spotkaniu (3 osoby),
- przekonaniem, że Festiwal nie jest skierowany do partnerów (1 osoba),
- niepasującym terminem (1 osoba).

Nieobecność partnerów na wydarzeniu wydaje się dużą stratą. Po pierwsze, ze względu na aspekt sieciująco-integracyjny, który miał być jednym z celów spotkania. Po drugie, ponieważ Festiwal jest doskonałą okazją, by mocniej zaangażować partnerów w działania związane z programem BMK, a może nawet zachęcić do zgłoszenia własnego pomysłu w kolejnym roku. Biorąc pod uwagę, że większość dofinansowanych projektów to takie, w których głównym wnioskodawcą jest instytucja kultury lub NGO, a partnerem placówka szkolna, oznacza to, że na spotkaniu mogło pojawić się przede wszystkim więcej nauczycieli. Wskazują też na to wyniki badania: pięcioro spośród sześciorga partnerów, którzy wypełnili ankietę było związanych z placówką edukacyjną. Tymczasem jak pokazuje rozkład odpowiedzi partnerów nieuczestniczących w Festiwalu – przyczyną ich nieobecności był w dużej mierze brak informacji czy odpowiedniego jej przekazania (podkreślenia, że jest to spotkanie nie tylko dla wnioskodawców).

Zważywszy na trudności związane z docieraniem z informacją o programie BMK do środowisk szkolnych, dobrą informacją jest ta, że mimo wszystko nauczyciele i wychowawcy

² Jak pokazuje Tabela 1 – sześcioro z nich wzięło udział w ankiecie.

stanowili największą grupę uczestników Festiwalu – aż 9 osób. W wydarzeniu brało też udział liczne grono przedstawicieli organizacji pozarządowych (7 osób) oraz indywidualnych animatorów (5 osób).

Wykres 1. Liczba osób ściśle związana z poszczególnymi podmiotami (N=22, respondenci mogli wskazać więcej niż 1 odpowiedź).

O ile dane z ankiet sugerują, że szwankował nieco system przekazania informacji o Festiwalu partnerom, to w przypadku zapraszania głównych wnioskodawców nie pojawiły się absolutnie żadne utrudnienia. Wszyscy beneficjenci zaznaczyli, że zostali powiadomieni o spotkaniu drogą mailową, a część z tych osób dodatkowo rozmawiała o spotkaniu z organizatorem.

OCZEKIWANIA RESPONDENTÓW

Zdecydowana większość respondentów zapytana o swoje oczekiwania przed Festiwałem podkreślała przede wszystkim zainteresowanie możliwością wymiany doświadczeń z innymi realizatorami projektów. Wypowiedzi, które można by zakwalifikować do tej kategorii, udzieliło aż 11 z 17 osób, które odpowiedziały na to pytanie. Zwracano przy tym uwagę na to, że takie dyskusje dostarczą im inspiracji, motywują do dalszej pracy, umożliwią nawiązanie kontaktu z osobami z innych części województwa, których do tej pory nie mieli okazji poznać (szkolenia przed złożeniem wniosków do II etapu odbywały się w trzech turach: osobno dla Olsztyna, Ełku i pozostałych osób z Warmii i Mazur). Dla niektórych miała to być też okazja do swoistej ewaluacji swojego projektu na tle innych czy też możliwość poznania szczegółów ewentualnej kontynuacji projektu w przyszłym roku. Poniżej znajdują się przykładowe odpowiedzi na pytanie o oczekiwania uczestników:

Nawiązanie i zacieśnienie kontaktów z innymi uczestnikami programu. Pogłębienie wiedzy na temat samego programu i planów na przyszły rok.³

Miałam nadzieję poznać inne projekty realizowane w ramach projektu i zaczerpnąć z tego inspiracje na przyszłość.

W głównej mierze chciałam zobaczyć, jak z projektami radzą sobie inni realizatorzy. Festiwal służył również budowaniu sieci kontaktów i dalszej współpracy.

Zaprezentowane powyżej wypowiedzi pokazują, że największe oczekiwania dotyczyły zwłaszcza pierwszej części programu Festiwalu. Znacznie mniej liczne grono (3 wypowiedzi) podkreślało przede wszystkim zaciekawienie projektami dotyczącymi kultury ludowej.

Interesowała mnie prezentacja muzyki z poszczególnych regionów. Muzycy zaprezentowali się rewelacyjnie. Zabrakło mi krótkiego wprowadzenia w rodzaj/typ/utwory wykonywane przez muzyków.

Wreszcie trzy osoby przyznały, że nie miały żadnych specjalnych oczekiwań odnośnie Festiwalu, ufając w tym względzie organizatorom.

Ponieważ pierwszy raz uczestniczyłam w takiej imprezie nie miałam specjalnych oczekiwań.

Nie miałam oczekiwań a wiedziałam z wcześniejszej współpracy z Ceikiem – Tratwą, że wszystko będzie doskonale przygotowane, co się potwierdziło. Taka forma wpłynęła na to, że jeszcze bardziej zaangażowałam się w to co robię.

Pojawiła się także jedna opinia, w której podkreślano zaciekawienie punktem programu, w którym wystąpić miał profesor Krajewski.

Bardzo oczekiwaliśmy panelu dyskusyjnego prowadzonego przez prof. Krajewskiego!

³ We wszystkich cytatach zachowano oryginalną pisownię stosowaną przez wnioskodawców.

Co ciekawe, jak pokazuje Tabela 2, wśród 17 osób, które odpowiedziały na to pytanie to przede wszystkim główni wnioskodawcy oczekiwali wymiany doświadczeń z innymi beneficjentami.

Tabela 2. Oczekiwania pod adresem Festiwalu Edukacyjnego a rola w projekcie (N=17).

Jakie były Pani/a oczekiwania pod adresem Festiwalu Edukacyjnego?			
	Główny wnioskodawca	Partner	Podsumowanie
Wymiana doświadczeń	10	1	11
Prezentacje dotyczące kultury ludowej	1	2	3
Brak oczekiwań	2	1	3
Podsumowanie	13	4	17

OCENA FESTIWALU EDUKACYJNEGO I POSZCZEGÓLNYCH JEGO CZĘŚCI

Zapytani w ankiecie o to, na ile Festiwal spełnił ich oczekiwania, respondenci bardzo mocno różnili się w swoich opiniach. Choć najczęściej wskazywaną odpowiedzią była ta mówiąca o spełnieniu większości oczekiwań, to jednak spora liczba mniej zadowolonych uczestników spowodowała, że średnia ocena wyniosła 3,42 (por. wykres 2).

Wykres 2. Ocena Festiwalu Edukacyjnego (N=22).

Poproszeni o ocenę na skali od 1 do 5 (gdzie 1 oznaczało „bardzo niesatysfakcjonujące”, a 5 – „bardzo satysfakcjonujące”) tych części wydarzenia, w których brali udział, respondenci najwyższe noty przyznali warsztatom z zespołem badawczym oraz prezentacji Ryszarda Michalskiego o programie BMK. W obydwu przypadkach oceny nie były mocno zróżnicowane (wahały się od 3 do 5), a średnia ocen wyniosła 4,47 (dla warsztatów) i 4,41 (dla prezentacji).

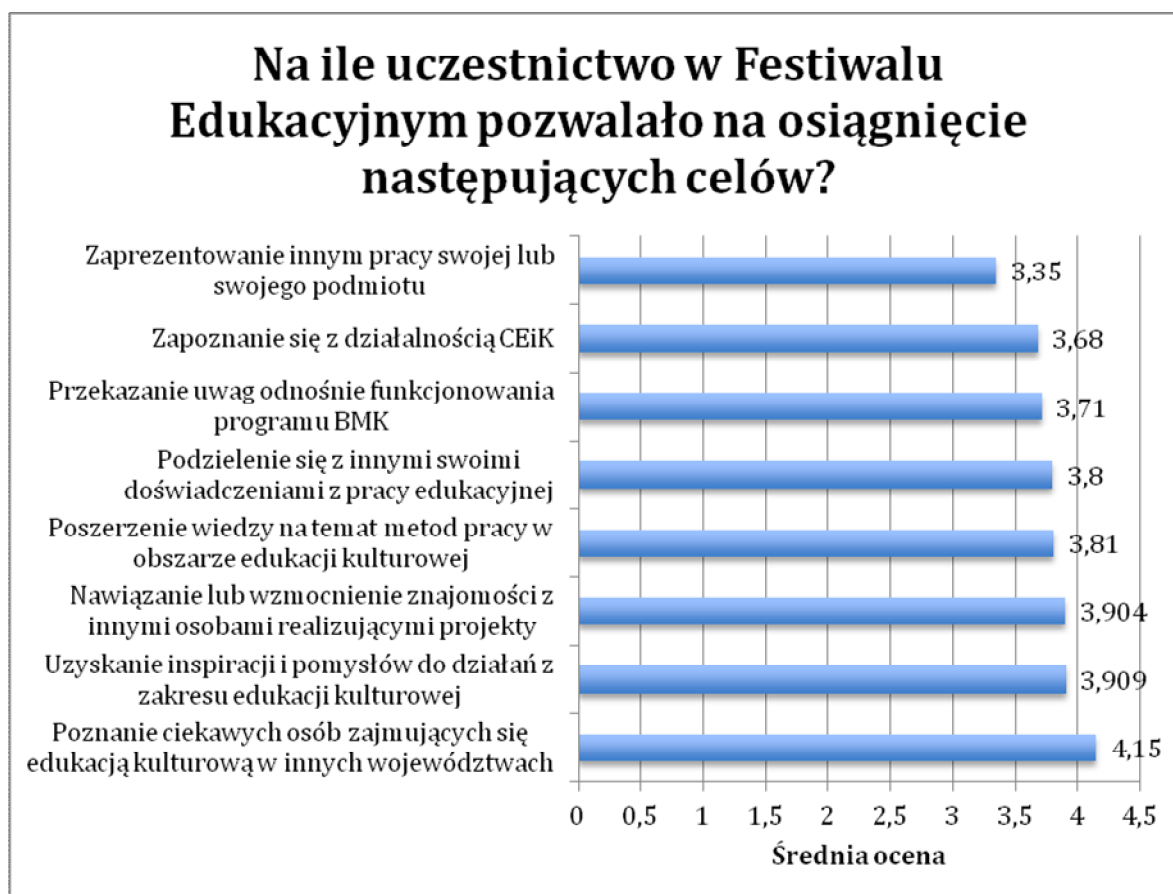
Noty te nie budzą zdziwienia, jeśli weźmiemy pod uwagę opisane wcześniej oczekiwanie związane z wymianą doświadczeń i rozmowy o kontynuacji programu. Nieco niższą średnią – 4,21 – uzyskały prezentacje projektów animatorów i muzyków ludowych z różnych regionów Polski. W tym przypadku jednak respondenci wykorzystali pełną skalę ocen, od 1 do 5, co wskazuje, że ten element programu wzbudził skrajnie różne emocje. Podobnie stało się w przypadku ocen zabawy przy muzyce ludowej – tutaj średnia z bardzo skrajnych ocen wyniosła 3,91, ale trzeba zaznaczyć, że tę część Festiwalu oceniało już niewiele osób (N=12). Najniższe oceny otrzymał jednak blok programu związany z sesją posterową – 3,57. Słabsze noty można tłumaczyć przede wszystkim brakiem należytego czasu (temu punktowi programu poświęcono zaledwie około 15 minut) i przestrzeni potrzebnej do tego, by móc pokazać główne założenia i rezultaty swojego projektu. Choć część realizatorów nie przygotowała plakatu, ci, którzy w swój poster włożyli sporo wysiłku, mogli poczuć się zawiedzeni.

Wykres 3. Ocena poszczególnych punktów programu Festiwalu Edukacyjnego w skali od 1 do 5 (pod uwagę wzięto tylko opinie osób uczestniczących w danym fragmencie Festiwalu).

Kolejnych danych, pozwalających zrozumieć odbiór Festiwalu Edukacyjnego przez respondentów, dostarczyły pytania o stopień osiągnięcia poszczególnych celów. Odnosząc się do kolejnych potencjalnych efektów Festiwalu, respondenci oceniali, na ile zostały one osiągnięte używając 5-stopniowej skali (gdzie 1 oznaczało „zdecydowanie nie”, a 5 – „zdecydowanie tak”). Wyniki pokazały, że Festiwal przede wszystkim pozwolił badanym poznać ciekawe osoby, które zajmują się edukacją kulturową w innych województwach (średnia 4,15). Wśród efektów, które zostały osiągnięte w mniejszym stopniu, wymieniano inspirowanie do działań z zakresu edukacji kulturowej (średnia 3,9), nawiązanie lub wzmocnienie relacji z innymi beneficjentami (średnia 3,9), poszerzenie wiedzy o metodach edukacji kulturowej (3,81) czy podzielenie się doświadczeniami (3,8). Najślabiej oceniono natomiast możliwość zaprezentowania innym swojej pracy lub pracy swojego podmiotu (średnia 3,35). W przypadku oszacowania stopnia osiągnięcia tego ostatniego celu

respondenci skrajnie różnili się od siebie w opiniach przyznając oceny od 1 do 5, choć przeważały „trójki”.

Wykres 4. Ocena efektów Festiwalu Edukacyjnego na skali 1-5.

Zestawiając oceny poszczególnych części programu Festiwalu z oceną osiągniętych efektów i całościową oceną stopnia zaspokojenia oczekiwań, można wyciągnąć następujące wnioski:

- 1) Zupełnie nie sprawdziła się formuła sesji posterowej, co sprawiło, że uczestnicy deklarowali, że tylko w nikłym stopniu udało im się zaprezentować innym swoją pracę lub pracę swojego podmiotu. Wydaje się, że ten minus mógł silnie rzutować na całościową ocenę Festiwalu, który w innych aspektach oceniany jest znacznie wyżej.
- 2) Respondenci wychodzili z Festiwalu z przekonaniem, że jego głównym efektem było poznanie ciekawych osób zajmujących się kulturą ludową w innych regionach Polski, co wielu z nich uznało za inspirujące. Biorąc jednak pod uwagę wcześniej formułowane oczekiwania i przewagę tych związanych bezpośrednio z programem BMK, położenie mocniejszego akcentu na projekty związane z kulturą tradycyjną – nawet najciekawiej zaprezentowane – budziło pewne rozczarowanie sporej części uczestników.
- 3) Do pewnego stopnia udało się osiągnąć cel integracyjno-sieciujący oraz zachęcić uczestników do wymiany doświadczeń. Wydaje się jednak, że w przyszłości na te aspekty powinien być położony znacznie większy nacisk.

Powyższe wnioski potwierdziła analiza pytań otwartych z ankiety, dotyczących tego, co najbardziej podobało się podczas Festiwalu oraz elementów, które warto byłoby zmienić w przyszłym roku. Wśród rzeczy, które szczególnie podobały się uczestnikom wymieniano poszczególne elementy programu, które zostały wysoko ocenione (4,21-4,47) we wcześniejszych pytaniach:

- prezentacja R. Michalskiego (2 wskazania);
- warsztaty z zespołem badawczym (4 wskazania) – za to, że stworzyły przestrzeń do dyskusji z innymi realizatorami;

Moderowana praca w grupach pozwalająca na wymianę doświadczeń na temat pozytywów i negatywów realizacji programu ze wszystkimi obecnymi uczestnikami.

- prezentacje animatorów i zespołów muzycznych (5 wskazań) – przede wszystkim dzięki uwagom o pokonywaniu trudności związanych z pracą w terenie oraz za pasję młodszych i starszych twórców ludowych;

Młodzież grająca na akordeonach.

Byłam zauroczona ludźmi, ich pasją realizowania swoich przedsięwzięć. Bardzo podobały mi się przedstawione projekty. Żywe poprzez swoją autentyczną muzykę folkloru innych regionów Polski. Podobało mi się również to, że w realizacji przedsięwzięć uczestniczyła również młodzież. Ten ich entuzjizm udzielał się również nam. To był festiwal nie tylko dzielenia się doświadczeniem i wiedzą, ale i radością.

Prezentacje projektów z innych stron Polski. Zarówno ich animatorzy, jak i poszczególne działania projektowe w większości są mi znane. Ale z uwagą słuchałam opowieści o drodze dojścia do "sukcesu", o tym jak różne są to procesy, jak bardzo trzeba być uważnym i elastycznym.

Inni z kolei wskazywali głównie na możliwość porozmawiania z osobami uczestniczącymi w Festiwalu (5 wskazań) – czy to innymi laureatami konkursu, czy ciekawymi animatorami z innych regionów Polski, czy to z ewaluatorką.

Rozmowy z innymi uczestnikami – autorami projektów – tylko w rozmowach kuluarowych mogliśmy wymienić się doświadczeniami i podczas bardzo krótkiego warsztatu gdzie wypisywaliśmy wskazówki dla innych.

Możliwość rozmowy z podmiotem BMK na temat mojego projektu, rodzaj ewaluacji podczas wywiadu.

Nie brakowało też ogólniejszych uwag o dobrej atmosferze, otwartości innych uczestników, organizacji... i pysznym obiedzie!

Miła, przyjazna atmosfera. Otwartość uczestników.

Organizacja, wszystko było na najwyższym poziomie. Od recepcji po obiad.

Zapytani o to, co zmieniliby, gdyby Festiwal miałby odbyć się w przyszłym roku, respondenci udzielili bardzo różnych odpowiedzi. Spora część z nich podkreślała, że brakowało przede wszystkim dłuższego czasu na rozmowy oraz większego nacisku na wymianę doświadczeń (możliwości odniesienia się do prezentowanych projektów). Choć warsztat z zespołem badawczym został stosunkowo dobrze oceniony, oczekiwano kolejnych aktywności związanych z podsumowaniem projektów, co jednak nie nastąpiło. Można zauważyć, że operator wysyłając ramowy program imprezy podkreślał, że Festiwal będzie miał dwa

główne wątki – projekty BMK oraz nurt związany z edukacją kulturową w środowiskach wiejskich. Wydaje się jednak, że przesunięcia w harmonogramie wydarzenia oraz zwiększenie czasu na wystąpienia dla animatorów z różnych stron z Polski spowodowały, że wielu uczestników poczuło się zawiedzionych. Najbardziej dobitnie wyjaśniła to jedna z uczestniczek, pisząc:

Jako osoba realizująca projekt w ramach Wędrownej Akademii Kultury czułam się na festiwalu trochę jako "zło konieczne", lub "nieproszony gość". Miałam wrażenie, że jestem na czyjejs "imprezie". Wolałabym aby tematy były bardziej urozmaicone. Wolałabym zapoznać się z innymi projektami Wędrownej... Nie w formie plakatów, bo to moim zdaniem nie wypaliło, ale konkretne zaprezentowanie projektów. Przede wszystkim drażniło mnie, że organizatorzy nie trzymali się harmonogramu festiwalu: bardzo długo czekałam na dyskusję panelową, nie doczekałam się...

Podobny ton pobrzmiwał jednak również w innych wypowiedziach:

Myślałam, że festiwal będzie dotyczył nas autorów projektu i ewaluacji naszej pracy – niestety o nas zapomniano! Okazuje się, że został zorganizowany przed realizacją części projektów, co też uważam nie służy ewaluacji.

Kilkoro innych osób natomiast podkreślało, że należałoby wydłużyć część poświęconą wymienia doświadczeń realizatorów – przede wszystkim udoskonalając/zmieniając formułę sesji posterowej, wydłużając czas na dyskusje laureatów konkursu, modyfikując spotkanie ewaluacyjne z zespołem badawczym czy poszerzając ofertę warsztatową.

Zwiększyłabym czas dla uczestników projektu w celu wymiany doświadczeń.

Przydałaby się ewaluacja każdego projektu i weryfikacja wniosku – co się zmieniło podczas prowadzenia projektu. Praca w grupach mogła być bardziej skondensowana i wnioski wydały mi się oczywiste.

Wybór warsztatów, ulepszyć prezentację plakatów.

Zwrócono także uwagę, że choć blok Festiwalu związany z doświadczeniami z pracą dotyczącą kultury ludowej w środowiskach wiejskich był bardzo ciekawy, to jednak w przyszłości warto zaproponować większe zróżnicowanie tematycznie. Zdecydowanie podobało się jednak to, że prezentacje te miały charakter pokazania od kulis realizacji projektów, przykładów „dobrych praktyk edukacji kulturowej”.

Prezentowane projekty odnosiły się do wspólnej tematyki – pracy w środowiskach wiejskich – sądzę więc, że większe zróżnicowanie tematyczne dałoby bardziej uniwersalny przekaz. Prezentowane projekty nie omawiały w żaden sposób źródeł ich finansowania, a takie pytanie bardzo się nasuwało. Myślę, że zaprezentowanie tych działań w szerszym kontekście byłoby celowe w tym środowisku.

Fajnie byłoby zapraszać do prezentacji projektów animatorów z Polski reprezentujących różne dziedziny działania.

Więcej spotkań z ludźmi z dobrymi praktykami.

Wymienione wyżej uwagi pokazują, dlaczego mimo wysokiej oceny atrakcyjności części związanej z prezentacjami animatorów i zespołów ludowych z różnych stron Polski część uczestników była nieco rozczarowana całością wydarzenia. Jak zauważył jeden z respondentów, Festiwal Edukacyjny w obecnym kształcie miał formułę 2w1, z wyraźnym

akcentem na tę drugą część. Być może w przyszłości warto rozdzielić spotkanie podsumowujące realizację projektów (wówczas powinno ono odbyć się po terminie, w którym wszyscy laureaci zakończą działania) od spotkania z animatorami z różnych stron Polski, którzy mogliby opowiedzieć o swoich projektach, dostarczając wiedzy i inspirując do dalszych działań uczestników BMK.

To były dwa odrębne spotkania, poranek i wieczór, czyli BMK i działania muzyczne powinny być oddzielnymi spotkaniami. Pozwoliłoby to na rozmowy, zapoznanie się z innymi realizatorami projektów. Wieczorne działania i późniejsza potańcówka były bardzo ciekawą formą spotkania, ale odnosiła się wrażenie, że niekoniecznie mają związek z BMK.

Wśród innych uwag dotyczących Festiwalu pojawiły się głosy mówiące o ewentualnym skróceniu wydarzenia, zmianie miejsca na „mniej konferencyjne” czy promocji w olsztyńskim środowisku akademickim.

Festiwal – sama nazwa mówi, że czasowo będzie trwało, jednakże dla mnie trochę za długo.

Myślę, że należałoby bardziej rozreklamować to wydarzenie i skierować zaproszenie np. do studentów, pracowników Wydziału Nauk Społecznych UWM.

PROPOZYCJE WARSZTATÓW

Na koniec respondenci zostali zapytani o to, jaka tematyka warsztatów prowadzonych przez zaproszonego gościa byłaby dla nich interesująca. Troje badanych nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie lub podkreśliło, że może być ona różnorodna. Najwięcej, bo aż 6 osób⁴, wskazało na szkolenia z szeroko rozumianych metod projektowych (m.in. pisanie i rozliczanie wniosków oraz zarządzania projektem, sprawnego organizowania pracy, sporządzania dokumentacji księgowej itp.).

Organizacja działań, jak rozpisać plan pracy, by można było sprawnie go realizować, jak dobrze napisać projekt, na co szczególnie zwrócić uwagę, prawidłowość sporządzania sprawozdań.

Zdecydowanie więcej uwagi i informacji poświęcić na techniczną stronę realizacji i rozliczenia projektu, tzn. dokładnie omówić jakie dokumenty będą potrzebne, jak je przygotowywać, jak zbierać itp.

Sporo, bo aż 5 osób wymieniło również warsztaty dotyczące problematyki, którą można by określić jako promocyjno-metodyczną. Respondenci oczekiwali szkoleń dotyczących tego, jak skutecznie pozyskiwać określone grupy odbiorców i jakie aktywizujące metody pracy warto stosować w kontaktach z poszczególnymi kategoriami społecznymi.

Rozwiązywanie problemów regionu, sposoby docierania do grup odbiorców, jak być atrakcyjniejszym od komputera.

Metodologia pracy z trudnym środowiskiem.

Fajnie by było popracować nad narzędziami do promocji projektów.

⁴ Należy pamiętać, że respondenci mogli wskazać kilka obszarów warsztatów, które byłyby dla nich interesujące, z czego niejednokrotnie korzystali, podając do trzech różnych problematyk.

Prowadzenie grupy podczas warsztatów-pod kątem pedagogicznym.

Wskazywano również, że interesujące byłyby warsztaty praktyczne dotyczące kwestii technicznych (m.in. montowania filmów czy technik dokumentowania wypowiedzi – 3 głosy), pozyskiwania środków na projekty dotyczące kultury (3 głosy), warsztaty artystyczne (np. dotyczące plastyki – 2 głosy), a także podpowiedzi dotyczące ciekawych miejsc i partnerów (1 głos) czy wykłady podejmujące problematykę trwałości działań projektowych (1 głos).

Tematyka niezwiązana z kulturą tylko z techniką, która pozwoli uwiecznić kulturę - nauka nagrywania na kamerę i przetwarzania nagrań, dodawanie zdjęć, muzyki (tworzenie filmiku), tj. praktyczne działanie.

Interesuje mnie też temat, na ile projektowe działania prowadzone w społecznościach wiejskich przez etnografów, którzy zachęcali nas do tego typu praktykowania w swoich lokalnych miejscowościach – tzw. fenomen „Pana Zielonki” – prowadzą do trwalszych zmian w tych miejscach. Na ile „projektowa” zewnętrzna ingerencja jest w stanie zmienić życie danej lokalnej społeczności w sposób znaczący, po zakończeniu projektu.

Mimo zróżnicowanych propozycji, wśród uczestników wyraźnie rysuje się nastawienie bardzo praktyczne, związane z pozyskiwaniem, dobrą organizacją i sprawnym rozliczaniem projektów. Niemal równie istotne są szkolenia dotyczące skutecznych sposobów zachęcania potencjalnych odbiorców do udziału w działaniach i metod pracy z poszczególnymi grupami, zwłaszcza z tymi uznanymi za „trudne”. Uwaga ta współgra z wyrażaną wcześniej opinią o sporym zapotrzebowaniu na spotkania z „dobrymi praktykami”.

REKOMENDACJE

Biorąc pod uwagę wyniki przeprowadzonego badania ewaluacyjnego wśród uczestników Festiwalu Edukacyjnego, warto rozważyć wprowadzenie następujących rozwiązań:

- 1) być może dobrym pomysłem jest wyraźne rozdzielenie wydarzenia, którego celem jest inspirowanie oraz dostarczanie wiedzy (za pomocą warsztatów, spotkań z praktykami itp.) od spotkania podsumowującego realizację projektów;
- 2) spotkanie podsumowujące powinno zostać zorganizowane wówczas, gdy zakończą się wszelkie działania projektowe;
- 3) warto dokładnie przemyśleć formułę prezentowania poszczególnych projektów – laureatów Wędrownej Akademii Kultury. Ważne jest szczególnie zapewnienie stosownej ilości czasu na rozmowy oraz stworzenie okazji do dyskusji;
- 4) należy dołożyć wszelkich starań, by na wydarzeniach pojawili się nie tylko główni wnioskodawcy, ale również ich partnerzy;
- 5) warto rozważyć zaproszenie uznanych animatorów, którzy mogliby opowiedzieć o szczegółach prowadzenia różnego rodzaju działań z zakresu edukacji kulturowej (nie tylko dotyczących kultury ludowej). Należałoby jednak pamiętać, by spotkania te nie były prowadzonej w formie podawczej, ale takiej, która będzie aktywizować uczestników (warsztaty, dyskusje, burze mózgów itd.). W świetle wypowiedzi respondentów dużym zainteresowaniem cieszyłyby się także warsztaty dotyczące metody projektowej czy sposobów pozyskiwania odbiorców i metod pracy w wybranych środowiskach.